

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова**

**ПРОГРАМА
варіативної навчальної дисципліни**

**Психологія віри
освітнього рівня ОКР «Спеціаліст»
галузі знань 0301 Соціально-політичні науки
спеціальності 7.03010201 «Психологія»
Шифр за навчальним планом ПНПП 2.1.1.2.**

**Київ
2015 рік**

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту соціології, психології та
соціальних комунікацій НПУ ім. М.П. Драгоманова
(протокол № 4 від 9 грудня 2015 р.)

Навчальну програму підготувала:

Алексєєва Ю.А., кандидат психологічних наук, доцент

Рецензенти:

І.С. Булах – доктор психологічних наук, професор

В.А. Чернобровкіна – доктор психологічних наук, професор

**Алексєєва Ю.А. Психологія віри (навчальна програма). – К.: НПУ
імені М.П. Драгоманова, 2015. – 19 с.**

Методична розробка містить пояснювальну записку, вимоги до знань та вмінь, примірний тематичний план, програмний матеріал для вивчення дисципліни, індивідуальні завдання для проведення модульного контролю, список рекомендованої літератури.

© Алексєєва Ю.А., 2015

© Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015

I. Пояснювальна записка

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни “Психологія віри” розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «Спеціаліст» спеціальності 7.03010201 «Психологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: психологічні особливості віри та методи консультативної роботи з розвитку продуктивної віри особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна, соціальна, вікова та педагогічна психологія, психологія релігії, консультативна психологія, основи психотерапії та інші.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Теоретичні основи психології віри.

Модуль 2. Консультативна робота з розвитку віри особистості.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія віри» є: формування у студентів уявлень про психологічні аспекти віри, її структуру, форми і види; ознайомлення з соціально-психологічним впливом віри на особистість; розкриття закономірностей онтогенетичного розвитку віри; забезпечення майбутніх психологів практичними вміннями проведення консультативних бесід з людьми з різними формами віри та навичками використання комунікативних технік, що сприяють розвитку продуктивної віри.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія віри» є: сформувати у майбутніх психологів наукові уявлення про теоретичні та методологічні засади психології віри; поширити знання про особливості становлення віри на різних вікових етапах; проаналізувати соціально-психологічний вплив віри на психологічне здоров'я та особистісне зростання людини; ознайомити майбутніх фахівців з груповими методами консультування з розвитку віри; ознайомити студентів з методами та

техніками індивідуального консультування людей різного віку з розвитку продуктивної віри.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати: предмет і завдання психології віри; психологічні теорії та концепції вивчення феномена віри особистості; форми, види та структурні компоненти віри; соціально-психологічні детермінанти розвитку віри особистості; вікові особливості розвитку віри в дитинстві, підлітковому та юнацькому віці; методи психодіагностики віри в період дорослішання; особливості розвитку продуктивної віри особистості в процесі психологічного консультування.

вміти: використовувати термінологічний апарат дисципліни; орієнтуватися у різноманітних підходах до вивчення віри особистості; володіти навичками психологічної діагностики форм, видів та структурних компонентів віри особистості; використовувати технології консультативної роботи з розвитку продуктивних форм віри.

що забезпечують формування компетенцій: розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно майбутніми психологами інших людей і відносно природи (КСО 01); креативність, здатність до системного мислення (КСО 05); дослідницькі навички (КІ–5); здатність здійснювати науково-методичну роботу (КСП – 11).

II. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/___3___ кредитів ECTS.

Загальна кількість годин – 90 год.; аудиторних – 26 год. Лекції – 16 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 64 год. Екзамен.

№	Назви модулів і тем	Кількість годин					
		Всього	Аудитор- них	Аудиторні години			
				Лекції	Семінари	практичні	Самостій- на робог- та
Модуль І. Теоретичні основи психології віри							
1.	Наукові підходи до вивчення сутності феномена віри.	9	3	2	-	1	6
2	Класифікація форм та видів віри	9	3	2	-	1	6
3.	Специфіка розвитку віри на різних етапах онтогенезу	8	2	2	-	-	6
4	Соціально-психологічний вплив віри на особистісний розвиток людини	10	4	2	-	2	6
Модуль 2. Консультаційна робота з розвитку віри особистості							
1.	Психодіагностика особливостей розвитку віри	14	4	2	-	2	10
2.	Методи індивідуального консультування з розвитку продуктивної віри особистості	18	6	2	-	2	14
3.	Технології проведення групового консультування з розвитку продуктивної віри особистості	22	6	4	-	2	16
	Всього	90	26	16	-	10	64

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль 1. Теоретичні основи психології віри

Тема 1.1 Наукові підходи до вивчення сутності феномена віри.

Аналіз феномену віри з позицій гносеологічного та онтологічного підходів. Дослідження феномену віри з позицій різних психологічних підходів: психоаналітичного (З. Фрейд, К. Г. Юнг), гуманістичного (Е. Фромм, В. Франкл), біхевіористичного (Б. Скіннер, Дж. Роттер), історико-еволюційного (О. Асмолов), феноменологічного (Т. О. Казанцева), ціннісно-сислового (О. М. Двойнін), особистісного (М. Й. Боришевський), духовно-орієнтованого (М. Савчин), християнсько-орієнтованого (Ю. М. Зенько, С. А. Белорусов, В. І. Слободчиков, Б. С. Братусь, О. І. Климишин). Взаємозв'язок поняття віри із семантичними поняттями. Взаємозв'язок концепту «віра» з поняттям довіра. Погляди представників екзистенційно-гуманістичного підходу на співвідношення між поняттями віра та надія. Зв'язок і відмінності між поняттями віра і надія. Порівняння понять віра і

надія за змістом, формами прояву і функціями. Зв'язок віри з антагоністичними поняттями сумнів і невір'я. Раціональна й ірраціональна форми прояву сумнівів.

Тема 1.2 Класифікація форм та видів віри

Поняття релігійна та нерелігійна віра. Відмінності між релігійною та нерелігійною вірою. Аналіз класифікацій релігійної віри, згідно з якими вона поділяється на: здорову і токсичну (С. Артеберн, Дж. Фелтон); автентичну і неавтентичну (В. І. Бондарь, Т. С. Яценко, О. В. Педченко); організмично-вітальну, екзистенційно-культуральну та онтологічну (О. І. Климишин). Класифікація форм віри на основі взаємозв'язку критеріїв усвідомленості й активності (Н. В. Ініна). Раціональна та ірраціональна віра (Е. Фромм). Теорія віри в справедливий світ (М. Лернер, І. Ліпкус, К. Дальберт). Форми віри (продуктивна і непродуктивна). Види продуктивної віри – духовно-релігійна, інтрапсихічна, інтерперсональна, віра в соціальні цінності. Види непродуктивної віри – містична віра (демонологічні уявлення, марновірство), забобони, ідолопоклонство.

Тема 1.3 Специфіка розвитку віри на різних етапах онтогенезу

Зарубіжні теорії розвитку віри (Д. Фаулер, Ю. Макселон). Детермінанти розвитку релігійної віри: несвідомі структури психіки (К. Г. Юнг), емоційний дистрес у формі внутрішнього конфлікту (Р. Емонс), світогляд (Р. Д. Грановська), світорозуміння та самосвідомість (С. О. Черняєва), сумніви (О. І. Климишин). Мотиваційні чинники релігійної віри. Психологічні чинники розвитку продуктивних і непродуктивних форм віри в зарубіжних теоріях особистості (А. Адлер, К. Роджерс, К. Хорні, А. Маслоу, А. Бандура, Дж. Роттер). Зв'язок динаміки розвитку віри з показниками психічного розвитку (новоутвореннями, провідними видами діяльності), характерними для кожного вікового періоду. Розвиток структурних компонентів віри (когнітивного, емоційного, ціннісно-

мотиваційного, поведінкового) та видів віри (віри в себе, в іншого, в соціальні цінності, духовно-релігійної, містичної) у дитинстві, підлітковому та юнацькому віці. Етапи персоналізації віри. Вплив сім'ї на розвиток різних форм віри (В. С. Мухіна, В. П. Москалець).

Тема 1.4 Соціально-психологічний вплив віри на особистісний розвиток людини

Вплив релігійної віри на психічне здоров'я людини (Р. Д. Грановська, А. І. Олійник, Н. М. Савелюк). Вплив фанатичної віри на поведінку людини в тоталітарних сектах. Вплив віри на показники якості життя людини – щастя, самоповагу, надію, оптимізм, психологічну стійкість (В. Lelonek-Kuleta, Р. Емонс, І. А. Джидар'ян, Г. В. Нікіфоров). Аналіз віри як основи особистісного зростання (А. Маслоу, С. Л. Братченко, М. Р. Миронова). Віра як духовний стрижень особистості (У. Джеймс, К. Юнг, Е. Фромм, В. Франкл, Б. С. Братусь, М. В. Савчин).

Модуль 2. Консультативна робота з розвитку віри особистості

Тема 2.1 Психодіагностика особливостей розвитку віри особистості

Комплекс психодіагностичних методик з вивчення релігійної віри. Комплекс методик, метою яких є вивчення нерелігійної віри. Психодіагностичний інструментарій з вивчення розвитку структурних компонентів віри особистості. Діагностика продуктивних та непродуктивних форм віри особистості.

Тема 2.2 Методи індивідуального консультування з розвитку продуктивної віри

Принципи та методи духовно орієнтованого консультування. Релігійно-орієнтоване консультування (М. Т. Burke, J. C. Chauvin, J. G. Miranti, С. А. Белорусов). Методологічні принципи християнської психологічної допомоги. Принципи та методи православної психотерапії (Д. А. Авдєєв, В. В. Стома, В. М. Снетков). Методи когнітивно-біхевіорального

консультування з розвитку продуктивної віри особистості (зміна патернів мислення, «гадання», «управління силою вірувань», корекція ірраціональних установок, АВС–аналіз, рефреймінг, планування, активне інструктування та внутрішнє самоінструктування, «оволодіння послідовним систематичним самоконтролем», репетиція поведінки, «тренування наполегливості», методи релаксації). Методи екзистенційного консультування з розвитку продуктивної віри особистості.

Тема 2.3 Технології проведення групового консультування з розвитку продуктивної віри особистості

Практики християнсько-психологічного супроводу духовного розвитку особистості. Групова консультативна робота з розвитку продуктивних форм віри у юнацькому віці (ознайомлення з програмою соціально-психологічного тренінгу «Розвиток віри в юнацькому віці», завданнями, структурою занять). Психотренінгові вправи з розвитку окремих складових віри: вправи, спрямовані на розвиток когнітивного компонента віри; вправи, спрямовані на розвиток рефлексії; вправи, спрямовані на розвиток емоційного компонента віри; вправи, спрямовані на розвиток мотиваційно-ціннісного компонента віри; вправи, спрямовані на розвиток впевненої поведінки.

IV. Засоби діагностики успішності навчання усне опитування, комплекти завдань для модульних робіт, індивідуальні завдання, теми доповідей та рефератів.

Примірний перелік індивідуальних завдань.

1. Охарактеризувати концепцію розвитку віри Д. Фаулера.
2. Порівняти структурні моделі віри.
3. Проаналізувати підходи до класифікації зарубіжних психологічних теорій віри.
4. Проаналізувати розвиток структурних компонентів віри та видів віри у дошкільному віці.

5. Здійснити аналіз динаміки розвитку віри у молодшому шкільному та підлітковому віці.
6. Охарактеризувати забобони як вид непродуктивної віри особистості.
7. Розкрити особливості практичного застосування методів когнітивно-біхевіорального підходу.
8. Здійснити аналіз діагностичних методик з вивчення нерелігійної віри.
9. Проаналізувати відмінність між поняттями «релігійна віра» та «релігійність».
10. Охарактеризувати принципи релігійно-орієнтованого консультування.

Примірні теми доповідей та рефератів.

1. Вплив фанатичної віри на поведінку людини в тоталітарних сектах.
2. Особливості консультативної роботи з розвитку продуктивних форм віри в дошкільному віці.
3. Вплив сім'ї на розвиток різних форм віри особистості.
4. Особливості консультативної роботи з розвитку продуктивних форм віри в молодшому шкільному віці.
5. Специфіка консультативної роботи з розвитку продуктивних форм віри в підлітковому віці.
6. Сутність феномену віри з позиції психоаналітичного підходу.
7. Соціально-психологічні детермінанти розвитку віри особистості.
8. Феномен віри у клієнт-центрованому консультуванні К. Роджерса.
9. Гносеологічний підхід до розуміння феномену віри.
10. Основні напрями дослідження віри у вітчизняній психологічній науці.

V. Контрольні завдання для проведення модульного контролю

Завдання тестового контролю

1. Віра починає формуватися у:
 - а) у ранньому віці;
 - б) у дошкільному віці;
 - в) у немовлячому віці;

г) у молодшому шкільному віці.

2. В структурі релігійної віри В. П. Москалець виділяє такі компоненти (вказіть зайве):

- а) раціональний,
- б) емоційний,
- в) ціннісний,
- г) вольовий.

3. Віра виступає основою:

- а) довіри;
- б) надії;
- в) впевненості;
- г) щастя.

4. Науковий підхід, згідно з яким віра розглядається як внутрішня характеристика людського буття:

- а) гносеологічний;
- б) гуманістичний;
- в) онтологічний;
- г) християнсько-орієнтований.

5. В біхевіоризмі засобом управління поведінкою людини є:

- а) моральні норми;
- б) контроль за допомогою аверсивних стимулів;
- в) контроль перебігу когнітивних процесів;
- г) звернення до свідомості людей.

6. Кому належить таке визначення: «Той факт, що дуже багато гине на власному шляху, нічого не означає для того, хто має призначення. Він повинен коритися власному закону, немов це був би демон, який спокушав його новими, дивними шляхами. У кого є призначення, хто чує голос глибин, той приречений»:

- а) А. Адлеру;
- б) А. Маслоу;

- в) К. Юнгу;
- г) Д. Роттеру.

7. З позиції З. Фрейда віра – це:

- а) ілюзія, що не потребує підтвердження і мотивована ідеалізованими бажаннями людини;
- б) базисна установка людини;
- в) вітальна потреба;
- г) спосіб пояснення людиною своєї наполегливої поведінки.

8. Почуття довіри до навколишнього світу формується:

- а) у ранньому віці;
- б) у дошкільному віці;
- в) у немовлячому віці;
- г) у молодшому шкільному віці.

9. Вид віри, який найпізніше формується в онтогенезі:

- а) інтрапсихічна віра;
- б) інтерперсональна віра;
- в) віра в соціальні цінності;
- г) релігійна віра.

10. Вид непродуктивної віри індивіда в дію надприродних сил, що спричиняють незвичайний вплив на оточення, – це:

- а) забобони;
- б) марновірство;
- в) демонологічні уявлення;
- г) ідолопоклонство.

11) Вид непродуктивної віри, що ґрунтується на неточному або перекрученому знанні, сприйнятому зі слів інших людей, називається:

- а) забобони;
- б) марновірство;
- в) демонологічні уявлення;
- г) ідолопоклонство.

12. Види ірраціональної віри (вказіть зайве):

- а) наївна довірливість;
- б) інтелектуальна віра;
- в) емоційна віра;
- г) містична віра.

13. Види продуктивної віри (вказіть зайве):

- а) інтрапсихічна;
- б) автентична;
- в) інтерперсональна;
- г) духовно-релігійна.

14. На думку К. Роджерса, віра в іншого зумовлена:

- а) механізмом прийняття людиною інших людей;
- б) механізмом інтеріоризації;
- в) механізмом ідентифікації;
- г) механізмом інтроспекції.

15. Науковий підхід, що вивчає віру через призму її взаємозв'язку зі знаннями:

- а) онтологічний;
- б) гносеологічний;
- в) аксіологічний;
- г) гуманістичний.

16. Умовами розвитку продуктивної віри в ранньому віці є (вказіть зайве):

- а) самостійність;
- б) позитивна «Я-концепція»;
- в) самоконтроль;
- г) рефлексія.

17. Головним об'єктом інтерперсональної віри в підлітковому віці є:

- а) батьки;
- б) референтна група;
- в) вчителі;

г) однокласники.

18. Характерною для підлітків є віра (вказіть зайве):

- а) у справедливість;
- б) в уявну аудиторію;
- в) в містичні явища;
- г) у власну винятковість.

19. Маніпулятивний запит виникає в тих випадках, коли:

- а) людині несвідомо хочеться зберегти ілюзію всемогутності відносно третіх осіб;
- б) людина впевнена в тому, що існують такі варіанти поведінки, які можуть змінити в бажаному напрямі поведінку інших людей;
- в) ігнорується наявна в інших людей свобода вибору тією самою мірою, як і в клієнта, що звернувся;
- г) усі відповіді вірні.

20. Метою курсу «Психологія віри» є:

- а) ознайомлення з формами і видами віри;
- б) формування уявлення про закономірності онтогенетичного розвитку віри;
- в) вивчення змісту інноваційних технологій розвитку особистості;
- г) забезпечення майбутніх психологів практичними вміннями і навичками проводити консультативні бесіди з людьми з різними формами віри.

21. Завданням курсу «Психологія віри» є:

- а) навчитися проводити наукове дослідження особистості;
- б) сформувати у майбутніх психологів наукові уявлення про теоретичні та методологічні засади психології віри;
- в) визначити діагностичні методи дослідження віри особистості;
- г) оволодіти знаннями про особливості становлення віри на різних вікових етапах.

22. Зустрічаючись із маніпулятивним запитом, психолог повинен повідомити клієнта, що:

- а) не може вирішувати проблеми третіх осіб заочно, тим більше якщо вони самі цього не прагнуть;
- б) психолог може допомогти клієнту вирішити його проблеми, що виникають у зв'язку із взаєминами із цими третіми особами;
- в) виняток становить запит батьків щодо дитини з важкими поведінковими та психічними порушеннями, оскільки батьки продовжують відповідати за таких дітей, а їх власні ресурси взаємодії з такою дитиною повністю вичерпані;
- г) усі відповіді вірні.

23. Клієнт якого типу, за класифікацією М. М. Обозова, звертається до консультанта з метою зняти із себе відповідальність у прийнятті необхідного життєвого рішення:

- а) клієнт, який все знає і довіряє лише собі;
- б) клієнт з потребою висловитися, той, який шукає підтримку на емоційному рівні;
- в) невпевнений у собі клієнт;
- г) впевнений у собі клієнт.

24. Яка техніка виявляється ефективною в роботі з «важкими» клієнтами:

- а) техніка саморозкриття;
- б) техніка відображення почуттів;
- в) техніка контр-парадоксу;
- г) техніка мовчання.

25. Складові емоційного компонента віри:

- а) довіра;
- б) надія;
- в) самоствалення;
- г) цінності.

26. Головним об'єктом інтерперсональної віри в молодшому шкільному віці є:

- а) батьки;

- б) референтна група;
- в) вчитель;
- г) однокласники.

27. О. І. Климишин виділяє такі функції віри:

- а) світоглядну;
- б) регулятивну;
- в) інтегрувальну;
- г) когнітивну.

28. Форми надії:

- а) усвідомлена та неусвідомлена;
- б) активна та пасивна;
- в) конструктивна та неконструктивна;
- г) реальна та ілюзорна.

29. Когнітивні підстави віри зумовлені такими факторами:

- а) дефіцитом знань;
- б) протиріччями між знаннями;
- в) сприйняттям та уявою;
- г) протиріччями між знаннями та очікуваннями.

30) Вчений, який розумів релігійність як підсумовування індивідуальної наперед заданої поведінки, підкріпленої подальшою винагородою:

- а) А. Маслоу;
- б) Б. Скіннер;
- в) Д. Роттер;
- г) А. Бандура.

V.I Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

Примірні екзаменаційні питання

1. Предмет і завдання курсу «Психологія віри».
2. Зв'язок курсу «Психологія віри» з іншими дисциплінами
3. Основні завдання індивідуального консультування з розвитку віри.

4. Онтологічний підхід до розуміння феномену віри.
5. Сутність феномену віри з позиції гуманістичного підходу.
6. Сутність феномену віри з позиції біхевіорального підходу.
7. Особливості релігійної віри.
8. Специфіка нерелігійної віри.
9. Аналіз класифікацій релігійної віри.
10. Характеристика раціональної та ірраціональної віри.

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Антология мировой философии / [под ред. В. В. Соколова]. - М.: Мысль, 1969. – Т.1. - Ч.2.: Философия древности и средневековья. - 1969. - 936 с.
2. Антология мировой философии / [под ред. В. В. Соколова]. - М.: Мысль, 1970. – Т.2.: Европейская философия от эпохи Возрождения по эпоху Просвещения. - 1970. - 776 с.
3. Аргайл М. Психология счастья / М. Аргайл; [пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2003. – 273 с.
4. Бек Дж. С. Когнитивная терапия: полное руководство / Дж. С. Бек. - М.: ООО «И. Д. Вильямс», 2006. – 400 с.
5. Бондар В. І. Релігійна віра в світлі глибинної психокорекції: навчальний посібник / В. І. Бондар, Т. С. Яценко, О. В. Педченко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 305 с.
6. Боришевський М. Й. Особистість у вимірах самосвідомості: [монографія] / М. Й. Боришевський. - Суми: Видавничий будинок «Еллада», 2012. – 608 с.
7. Бубер М. Два образа веры / М. Бубер. - М.: ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1999. - 592 с.
8. Глэддинг С. Психологическое консультирование / С. Глэддинг. - СПб.: Питер, 2002. – 736 с.

9. Грановская Р. Д. Психология веры / Р. Д. Грановская. – СПб.: Питер, 2010. – 480 с.
10. Двойнин А. М. Психология верующего: Ценностно-смысловые ориентации и религиозная вера личности: Монография / А. М. Двойнин. – СПб.: Речь, 2011. – 224 с.
11. Джидарьян И. А. Психология счастья и оптимизма / И. А. Джидарьян. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2013. – 268 с.
12. Ильин Е. Психология надежды: оптимизм и пессимизм / Е. П. Ильин. – СПб.: Питер, 2015. – 350 с.
13. Ильин Е. П. Психология доверия / Е. П. Ильин. - СПб.: Питер, 2013. – 288 с.
14. Линецкий М. Л. Внушение, знание, вера / М. Л. Линецкий. - К.: Политиздат Украины, 1988. – 160 с.
15. Макселон Ю. Психологія. З викладанням основ психології релігії / Ю. Макселон; [пер. с пол. Т. Чорновіл]. – Львів: Свічадо, 1998. – 320 с.
16. Москалец В. П. Психологія релігії / В. П. Москалец. - К.: Академвидав, 2004. - 240 с.
17. Нельсон - Джоунс Р. Теория и практика консультирования / Р. Нельсон-Джоунс. - СПб.: Питер, 2001. - 464 с.
18. Никифоров Г. С. Психологическое здоровье / Г. С. Никифоров. - СПб.: Питер, 2006. - 607с.
19. Оллпорт Г. В. Личность в психологии / Г. В. Оллпорт. – М.: «КСП+»; СПб.: «Ювента». – 1998. – 345 с.
20. Петрушенко В. Л. Вера в духовном мире личности / В.Л. Петрушенко, Г. Н. Щербакова. - Львов: Выща шк. Изд-во при Львов. ун-те, 1989. - 96 с.
21. Роджерс К.Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы / К. Р. Роджерс / [монография]; [пер с англ. О. Кондрашевой, Р. Кучкаровой]. - М.: ЭКСМО - Пресс, 2000. - 464 с.

22. Савчин М.В. Духовний потенціал людини / М.В. Савчин / [монографія]; [2-ге вид., пер.доп.]. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 508 с.
23. Селигман М. Э. П. Новая позитивная психология: Научный взгляд на счастье и смысл жизни / М.Э.П. Селигман; [пер с англ.]. - М.: Издательство «София», 2006. —368 с.
24. Скрипкина Т. П. Психология доверия / Т. П. Скрипкина. - М.: Издательский центр «Академия», 2000. - 264 с.
25. Тиллих П. Избранное: Теология культуры / П. Тиллих; [пер. с нем.]. - М.: Юрист, 1995. – 479 с.
26. Угринович Д. М. Психология религии / Д. М. Угринович. – М.: Политиздат, 1986. – 352 с.
27. Уолш Р. Основания духовности / Р. Уолш. – М.: Академический Проспект, ОППЛ, Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 320 с.
28. Фрейд З. Будущее одной иллюзии /З. Фрейд. / Сумерки богов. – М.: Политиздат, 1989. – С. 94-143.
29. Фромм Э. Психоанализ и этика / Э. Фромм; [пер с англ.], [вступ. сл. П.С.Гуревича]. – М.: Республика, 1993. – 415 с.
30. Черняева С.А. Развитие личности и психологической помощи в свете христианского мировоззрения: Монография. / С.А. Черняева. – СПб.: Речь, СПбАППО, 2007. – 192 с.
31. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учеб пособие. – М.: Ось-89, 2003. – 272 с.
32. Ялом И. Экзистенциальная психотерапия / Ялом И.; [пер.с англ. Т.С.Драбкиной]. – М.: Независимая фирма «Класс», 1999. – 576 с.
33. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс; [пер. с нем.]. - М.: Политиздат, 1991. – 572 с.

Інформаційні ресурси : www.pidruchniki.ws; www.ebooktime.net;
www.posibnyky.vntu.edu.ua

Підписано до друку 10.12.2015 р. Формат 60х84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times.

Умов.друк.арк.1,104. Облік.видав.арк. 0,588

Наклад 100 пр. Зам. № 629

Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.